

UCHWAŁA Nr V/37/2019
Rady Powiatu Wielickiego
z dnia 18 lutego 2019 roku

w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2019-2020”

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2018 poz. 995 z późn. zm.), art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 poz. 1390) Rada Powiatu Wielickiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Powiatowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2019-2020”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wielickiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2019 roku.

Przewodniczący Rady

Tomasz Tomala

Załącznik nr 1
do uchwały Nr V/37/2019
Rady Powiatu Wielickiego
z dnia 18 lutego 2019 roku

**„POWIATOWY PROGRAM
ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO -
EDUKACYJNYCH
DLA OSÓB
STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
REALIZOWANY
W POWIECIE WIELICKIM
W LATACH 2019-2020”.**

Spis treści

I.	Wstęp.....	3
II.	Założenia programu.....	4
III.	Cel programu.....	7
IV.	Charakterystyka programu.....	8
V.	Adresaci programu.....	9
VI.	Zasady kwalifikacji i uczestnictwa w programie.....	10
VII.	Sposób realizacji programu.....	11
VIII.	Realizatorzy programu.....	12
IX.	Ewaluacja i monitoring	12
X.	Zasady finansowania programu.....	13
XI.	Czas realizacji programu.....	13

I. Wstęp.

Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie są jedną z form oddziaływania wobec osób stosujących przemoc i jedną z form jej przeciwdziałania.

„Powiatowy program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2019 - 2020” powstał w oparciu o: Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, Małopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie do 2020 roku, Małopolskie Programy Ramowe: Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Ramowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie, wytyczne do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz Rekomendacje Wojewody Małopolskiego w zakresie realizacji oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Podstawę prawną programu stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015poz. 1390) oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011r, Nr 50, poz. 259).

Realizacja programu wpisuje się w proces budowy i doskonalenia powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych obejmuje działania psychologiczne, socjalizacyjne i edukacyjne, ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce realizuje programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych od 2011 roku. Do chwili obecnej przeprowadzono 9 edycji programu. Na przestrzeni lat 2014-2018 w programie wzięło udział 92 uczestników, z których 42 program ukończyło.

W podziale na poszczególne lata liczba uczestników przedstawiała się następująco:

rok	liczba osób uczestniczących w programie	liczba osób, które ukończyły program
2014	20	9
2015	21	7
2016	20	8
2017	17	9
2018	14	9

II. Założenia programu.

Podstawowymi założeniami programu są:

- zapewnienie bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- przejęcie przez uczestnika programu odpowiedzialności za swoje zachowanie,
- brak akceptacji dla sytuacji sugerujących współodpowiedzialność osoby doświadczającej przemocy za przemoc stosowaną wobec niej,
- możliwość zatrzymania przemocy na każdym etapie życia, gdyż przemoc jest zachowaniem wyuczonym,
- koncentracja programu wokół zagadnień władzy i kontroli w kontekście przemocy,
- zawarcie kontraktu, który stanowi podstawę pracy i udziału w programie.

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako *jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*

Charakterystyczne dla przemocy jest:

- nierównowaga sił,
- intencjonalność,
- naruszenie praw i dóbr osobistych osoby krzywdzonej,
- szkody i cierpienia ofiary.

Niniejszy program opracowany został na podstawie zbioru podstawowych przekonań i sądów dotyczących mechanizmów przemocy domowej oraz sposobów jej powstrzymywania i w oparciu o aktualny stan wiedzy na temat przemocy domowej, w której stwierdza się, że:

- a) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
- b) przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy wielu ludzi, przekazywane z pokolenia na pokolenie,
- c) przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy prowadzącym do kontrolowania osoby zależnej od sprawcy,
- d) nigdy nie należy godzić się na przemoc i zrezygnować z jej powstrzymywania,
- e) stosowanie przemocy nie może być usprawiedliwiane prowokacją ze strony ofiary,
- f) geneza przemocy domowej pochodzi od stereotypów kulturowych i obyczajowych,
- g) stosowanie przemocy jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Założenia organizacyjne programu:

Przed rozpoczęciem realizacji każdej edycji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych przewidziano możliwość zorganizowania spotkania o charakterze edukacyjno-informacyjnym dla przedstawicieli instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednocześnie zintensyfikowano współpracę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie motywowania osób stosujących przemoc w rodzinie do uczestnictwa w programie.

Informacje na temat programu w formie ulotek, pisemnych informacji trafią do ośrodków pomocy społecznej, instytucji służby zdrowia, Sądów, Prokuratury, Policji, szkół, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, gminnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i będą stanowiły element stałej edukacji środowiska lokalnego. Informacje bieżące dotyczące realizacji programu ukażą się także na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce.

Zajęcia grupowe, indywidualne i/lub partnerskie odbywać się będą w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce w dniach, w których nie jest udzielane wsparcie dla osób doświadczających przemocy.

Do pracy z osobami stosującymi przemoc przeznaczono osobne pomieszczenie do pracy grupowej odpowiednio wyposażone oraz odrębne pomieszczenie do pracy indywidualnej i/lub partnerskiej.

Założenia merytoryczne programu:

Tematyka programu integruje różne modele podejścia do pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie i obejmować będzie następujące elementy:

- a) **Edukację** – w zakresie dostarczenia informacji, które pomogą uczestnikom zrozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno-kulturowego i socjalizacji w roli męskiej. Uczestnikom zostanie uświadomione w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na członków ich rodziny i na ich wzajemne relacje.

Program dostarczy uczestnikom wiedzy niezbędnej do wzięcia pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny, a także rozpocznie proces pozytywnych zmian w ich relacjach osobistych.

b) ***Rozpoznawanie i zmiany systemu przekonań i postaw osobistych***

– program będzie okazją do badania osobistego systemu przekonań uczestników, ich postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy. Pozwoli na wypromowanie wartości i postaw, będących alternatywą dla postaw wspierających przemoc.

c) ***Zmiany behawioralno-poznawcze*** – program pozwoli na ćwiczenie nowych form myślenia i reagowania, służących kontroli nad negatywnymi zachowaniami oraz odpowiedzialnemu podejmowaniu decyzji w sytuacjach konfliktowych i utrzymywaniu relacji międzyludzkich bez przemocy.

III. Cel programu.

Podstawowym celem realizacji programu jest ochrona osób doświadczających przemocy w rodzinie poprzez zmniejszenie ryzyka stosowania przemocy.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mają na celu:

- uświadomienie sprawcy czym jest przemoc,
- uznania przez osobę stosującą przemoc swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,
- rozwijanie umiejętności samokontroli, współżycia w rodzinie, partnerskiego układania stosunków w rodzinie,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie,
- rozwój umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów bez użycia siły i manipulacji,

- zmianę systemu przekonań u osób stosujących przemoc w rodzinie,
- uświadomienie osobie stosującej przemoc związku pomiędzy nadużywaniem środków psychoaktywnych i stosowaniem przemocy (przy uświadomieniu, że alkohol/narkotyki nie są usprawiedliwieniem i nie znoszą odpowiedzialności sprawcy za zachowania przemocowe),
- zwiększenie wiedzy na temat możliwości podejmowania działań terapeutycznych.

IV. Charakterystyka programu – zawartość merytoryczna

Program w części merytorycznej wykorzystuje treści edukacyjne, pracę nad własnymi przekonaniami, emocjami i postawami, wypracowuje nowe konstruktywne formy reagowania i odreagowania w trudnych sytuacjach.

W pierwszej fazie realizacji programu nastąpi wstępne rozpoznanie diagnostyczne służące uzyskaniu i opracowaniu informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników i jego sytuacji życiowej oraz specyfice przemocy, której był sprawcą.

Druga faza realizacji programu to psychoedukacja. Do tematów, wokół których koncentrować się będzie większość oddziaływań edukacyjnych należą:

- a) społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej,
- b) problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,
- c) planowanie i rozwijanie samokontroli,
- d) rodzaje dysfunkcji życia rodzinnego, w tym spowodowane uzależnieniami,
- e) komunikacja interpersonalna,
- f) przemoc w rodzinie a wychowanie dzieci,
- g) tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

Faza trzecia programu obejmuje zagadnienia psychokorekcji, w tym:

- pracę w obrębie własnych zachowań: rozpoznawanie osobistego mechanizmu zaprzeczania sprawcy, własnych racjonalizacji związanych z przemocą, rozpoznawanie indywidualnych „zapalników”

wewnętrznych i zewnętrznych, wypracowanie reduktorów zachowań agresywnych,

- wykorzystanie elementów racjonalnej terapii zachowań oraz treningu zastępowania agresji – treningu kontroli złości, w kształtowaniu umiejętności odbioru bodźców wywołujących zachowania agresywne oraz redukcji napięć powstałych w sytuacjach trudnych, konfliktowych.

Ostatni moduł programu to warsztaty motywacyjno-zadaniowe poświęcone umiejętnościom:

- wyznaczania celów i drogi dochodzenia do nich,
- poszukiwania sensu i celów krótkoterminowych,
- budowania poczucia sprawstwa i odpowiedzialności za swoje życie,
- wyznaczania i bezpiecznego realizowania wytyczonych celów,
- budowania systemu wsparcia instytucjonalnego oraz w środowisku rodzinnym.

Praca grupowa prowadzona będzie w formie:

- wykładów,
- dyskusji,
- ćwiczeń,
- warsztatów,
- analizowania zachowań i wydobywania zasobów pozwalających na tworzenie relacji bez przemocy,
- „zadań domowych”- praca nad wprowadzaniem zmian w codziennym życiu,
- „burzy mózgów’,
- analizy indywidualnych przypadków.

Praca grupowa może być uzupełniona pracą indywidualną i/lub partnerską.

V. Adresaci programu.

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób dorosłych stosujących przemoc w rodzinie skierowany jest w szczególności do:

- a) osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- b) osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków - w tym przypadku oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii,
- c) osób stosujących przemoc w rodzinie, której uczestnictwo w programie wynika z jej osobistej decyzji podjętej wobec zaistnienia innych okoliczności niż te, o których mowa w pkt. a) i b).

Osoby stosujące przemoc w rodzinie, u których zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych substancji odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia.

VI. Zasady kwalifikacji i uczestnictwa w programie.

Uczestnikami programu są osoby:

- kierowane przez sąd,
- kierowane przez kuratora sądowego,
- kierowane przez policję,
- kierowane przez terapeutę,
- kierowane przez instytucje pomocy społecznej i inne,
- samodzielnie zgłaszające chęć uczestnictwa w programie.

Do programu nie zostaną przyjęte osoby:

- chore psychicznie,
- osoby z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi,
- osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków, które nie przeszły podstawowego cyklu terapii.

Osobą, która przystąpiła do programu jest osoba, która:

- uznała fakt stosowania przez siebie przemocy,

- podpisała kontrakt ustalający reguły uczestnictwa w programie,
- wzięła udział w co najmniej jednym spotkaniu grupowym.

Kontrakt, którego zawarcie jest warunkiem obligatoryjnym przystąpienia do programu, określa reguły uczestnictwa w programie i zawiera:

- formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach,
- zobowiązanie do zgodnego z zasadami współżycia społecznego w trakcie trwania zajęć,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi,
- zobowiązanie do powstrzymywania się od spożywania alkoholu i innych środków uzależniających,
- uznanie przez uczestnika osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie,
- wyrażenie zgody na monitorowanie zachowania uczestnika programu w relacjach rodzinnych w trakcie trwania programu oraz przez okres 3 lat od zakończenia uczestnictwa w programie,
- zgodę na udzielanie informacji innym instytucjom o postępach, przerwaniu lub zakończeniu udziału w programie,
- udzielenie danych kontaktowych osoby doświadczającej przemocy w celu nawiązania z nią kontaktu i możliwości monitorowania zachowania uczestnika.

Uczestnicy mają możliwość uczestniczenia w kolejnej edycji programu w celu pogłębienia i utrwalenia umiejętności partnerskiego funkcjonowania w rodzinie.

VII. Sposób realizacji programu.

Realizacja programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie będzie prowadzona przez parę trenerską-kobietę i mężczyznę z odpowiednim przygotowaniem zawodowym. Relacja pomiędzy osobami prowadzącymi będzie modelem komunikacji partnerskiej dla uczestników programu.

Zajęcia prowadzone będą w grupie nie większej niż 15 osób.

Cykl korekcyjno- edukacyjny obejmować będzie minimum 60 godzin zajęć, w formie spotkań grupowych, konsultacji indywidualnych i/lub partnerskich.

Zajęcia grupowe odbywać się będą w cyklu spotkań cotygodniowych.

Zaświadczenie o ukończeniu programu otrzymuje uczestnik, który zrealizował minimum 75% ogólnej liczby godzin programu, natomiast zaświadczenie o udziale w programie otrzymuje uczestnik, który odbył minimum 50% godzin zajęć.

VIII. Realizatorzy programu.

Realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy jest Powiat Wielicki, w imieniu którego działa:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce jako realizator, organ administrujący, kontrolujący i monitorujący program.
2. Osoby realizujące program korekcyjno – edukacyjny: kobieta i mężczyzna posiadający uprawnienia do prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

IX. Ewaluacja i monitoring

Przebieg oraz efekty programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych podlegają monitoringowi i ewaluacji w celu badania skuteczności i doskonalenia metod prowadzenia oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Monitoring prowadzony jest w trakcie trwania programu oraz do 3 lat po jego zakończeniu. Monitoring i ewaluacja obejmują:

- przebieg procesu grupowego,
- badanie efektywności poszczególnych etapów programu (np. w formie ankiet),
- monitorowanie zachowania uczestnika do 3 lat od zakończenia programu.

Monitoring, którego celem jest ochrona osób doświadczających przemocy oraz uzyskanie wiedzy na temat rzeczywistej sytuacji w rodzinie uczestnika programu, będzie prowadzony przez realizatora programu we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania uczestników programu, Komendą Powiatową Policji w Wieliczce, komisariatami policji w Niepołomicach i Gdowie, kuratorami sądowymi oraz innymi służbami i instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

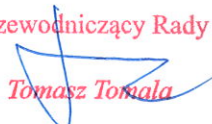
X. Zasady finansowania programu.

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej i jest finansowany z budżetu państwa.

Jednocześnie, uwzględniając możliwości finansowe Powiatu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce w projekcie budżetu na dany rok będzie planowało środki finansowe z przeznaczeniem na dofinansowanie programu.

XI. Czas realizacji programu.

W latach 2019-2020 zakłada się zrealizowanie jednej lub dwóch edycji programu w trakcie każdego roku kalendarzowego. Ilość edycji uzależniona będzie od realnych potrzeb środowiska lokalnego oraz posiadanych środków finansowych.

Przewodniczący Rady

Tomasz Tomala

